

PosTel 2008

Okrugli sto "Interkonekcija - Regulatorni izazovi i iskustva"

***INTERKONEKCIJA
U REGULATORNOM OKVIRU EU 2002***

■ Osnove za interkonekciju (Direktiva 2002/19/EC) :

*"Slobodna volja operatora , **podsticana** od regulatora" , ali*

a) U slučaju nepostizanja interkonekcije, na sopstvenu inicijativu ili na zahtjev jedne od strana - inteveniš regulator u velikom broju

slučajeva (ukoliko je to u cilju interesa korisnika; end-to-end konekcije; ostvarivanja ostvarivanja definisane sektorske politike Direktive 2002/21/EC Framework Directive , Čl. 8)

b) Ukoliko se radi o operatoru koji je **dominantan** u određenom segmentu interkonekcije (definisanom relevantnom tržištu) , Regulator proporcionalno očekivanim efektima, nameće bilo koju sa spiska mogućih zakonskih **obaveza**

■ segmenti (servisi) interkonekcije

Preporuka C(2003)497 sadrži spisak relevantnih tržišta usluga :

- Maloprodaje (ukinuta novom preporukom)
- Veleprodaje (sažeta novom preporukom 11→7) :
 - **M9./M16 . Terminacija u fiksnu mrežu / mobilnu mrežu**
 - **M10. Transit kroz fiksnu mrežu**
 - **M13. Veleprodaja lokalnih iznajmljenih linija.**
 - **M14. Veleprodaja međugradskih/međunarodnih iznajmljenih linija**
 - **M17. Veleprodaja roaminga u nacionalnij mreži**
 - **veleprodaja odlaznih poziva (M8./M15.) , LLU-a (M11.) i širokopojasnog pristupa (M12.)**
- MOGUĆNOST DEFINISANJA MEĐUDRŽAVNIH TRŽIŠTA uz sprovođenje predviđene analitike i postupka !
- mogućnost regulisanja pitanja zajedničkog korišćenja infrastrukture i kolokacije (takođe može biti predmet interkonekcionog ugovora)

■ **Moguće nametnute ex-ante obaveze na osnovu konstatovanog pojedinačnog ili udruženog SMP- mjere zaštite konkurencije**

- a) obezbjeđivanje preglednosti
- b) obezbjeđivanje jednakog tretmana
- c) omogućavanje pristupa elementima mreže i njihovog korišćenja
- d) nadzor cijena i troškovnog računovodstva
- e) odvajanje računovodstvenih evidencija za određene aktivnosti (segmente) interkonekcije

Za interkonekzione servise, uobičajeno je kombinovanje ovih obaveza :

$$a) + b) + c) + d?) = RIO$$

$$a) + b) + c) + d) + e) = RIO \text{ vertikalno organizovanog operatora .}$$

■ Regulatorni izazovi RF EU 2002 :

EU RF02 vs EU RF98 - precizniji , efikasniji →kadrovski zahtjevniji

Kao posledica ovog okvira→ bolji odnos benefit za konkurenciju i korisnika / **cijene regulacije**

Šta uzeti u obzir pri nametanju mjera ?

- a) Minimizacija odnosa obim(trošak) / efekat regulatornih obaveza →
 - procjena efekta i dobrobiti za korisnika
 - procjena regulatornog troška operatora i regulatora**
- b) Izbor metodologija - Banchmarking VS Analitika(troškovni model);
- c) Asimetrična regulacija
- d) IP mreže i usluge (uticaj na postojeća tržišta , formiranje novih)
- e) Regulacija međunarodnih tržišta
- f) Kompetentnost regulatora, sudova, arbitraže
- g)

Aktivnosti u oblasti regulative interkonekcije – zaključak :

- Napraviti scenario regulative i obaveza koje ne smiju biti same sebi cilj i moraju imati osmišljenu svrhu i kao krajnji cilj – benefite za korisnika
- obaveze moraju biti **proporcionalne** i ne smiju izazvati distorziju tržišta, sa realnim rokovima za implementaciju (treba ih selektivno odmjeriti zavisno od veličine operatora i njegove tržišne pozicije)
- U slučaju nadzora cijena (npr na M9/M16) treba uzeti u obzir individualne činioce koji utiču na različite jedinične cijene usluga (asimetrične cijene)
- Posebnu pažnju treba posvetiti IP interkonekciji, međunarodnom saobraćaju i uticaju IP tehnologija na definisanje relevantnih tržišta (npr SMS/MMS terminacija) → harmonizovati regulativu sa susjednih državama na bazi NRF EU 2002?
- Blagovremeno najavljivati moguće regulatorne mjere , pripremiti regulatorne kadrove posebno u oblasti troškovne analize
- Pratiti efekte ispunjavanja obaveza i po potrebi vršiti korekciju

Hvala !

Dejan Jovanović, dipl.ing

+382 68 100 305

Dejan.jovanovic@mtel-cg.com